

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע נופות**

365

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 0732-776776 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף..."

כיצד לזכות לגילוי שכינה

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

ולברר לו את החטא, שיהיה חטאתו נגדו תמיד ולא יסיח דעתו ממנו, שרק זה עיקר ענין התוכחה, שאינו על להבא אלא על העבר. שיסוד התוכחה הוא לברר לאדם חטאיו, לגלות עונו ולהסיר המכשלה מנגד פניו, שלא יחזיק עצמו לצדיק וישר, אלא ידע כי חוטא ופושע הוא.

ועמדנו על יסוד זה מדברי המדרש; שמש"ר היה מוכיח ומייסר תמיד את הכלל ישראל, מבלי שהראה להם פנים מאירות אף פעם בכל המ' שנה, כאילו שלא ראה בכלל ישראל אף מעלה אחת, אלא; **"ממרים ה'ייתם עם ה' מיום דעתי אתכם"** ('דברים' ט). **ושנה ושילש להם לבל ישכחו החטא; "זכר אל תשפח"** ועל זה שבחו הכתוב, שמזה יצא להביאן אחרי הקב"ה. הרי שכל ההצלחה תלויה אך בזה; שהאדם יהיה תמיד בלי הפסק במצב של ידיעת החטא, **שיהיה "נתפאתי נגדי תמיד"** מבלי היסח הדעת כל דהו.

בלמדנו בפ' 'עקב' איך שמש"ר הזהיר את הכלל ישראל; **"אל תאמר בלבבך... בצדקתי ה'ביאני ה'".** "לא

המשך בעמ' 2 <<<

ועצמכם שהנכם צדיקים! גילה להם חטאתם, שיהיו יודעים תמיד מהחטא. וזהו ענין **"מוכיח"**. **על זה נאמר: "מוכיח אדם אחריו חן ומצא"**. **"מחליק לשון"** זה בלעם. כשראה את הכלל ישראל ברכם תיכף. ועי"ז באו לידי בחינה שלא היו במצב של; **"נתפאתי נגדי תמיד"**. מזה גבה לבם ונפלו בשטים. הרי רואים אנו בזה, את הסכנה הגדולה שיש בהיסח הדעת כל דהו מהחטא. ומזה מתבאר מהו ענין תוכחה, איזה עיקר גדול הוא בעבודת האדם, שיהיה החטא עומד תמיד לנגד עיניו, איזה השבת אבדה ופיקוח נפש הוא, כשאדם חוטא ואינו יודע מהחטא ובא אחד ומגלה לו, הוא מחיה נפשו בזה, **על זה נאמר: "מוכיח אדם אחריו חן ומצא"**.

הנה בארנו ענין התוכחה וגודל ערכה. וכשהתבוננתי בדבר עלה בידינו יסוד גדול ונפלא, להכיר ולהוקיר בזה ערך התוכחה שהיא ענין ביטול היצר. הרעה הכי גדולה לאדם הוא, כשהוא במצב של אשם תלוי, שאינו יודע מחטאיו והנהו צדיק בעיניו, זהו ריש כל מרעין. והפיקוח נפש הכי גדול הוא להעמיד את האדם על חטאו

ובמדרש כאן; **'אלה הדברים זש"ה (משלי' כח); "מוכיח אדם אחריו חן ומצא ממחליק לשון"**. **'ר' פנחס, בשם רבי חמא בר חנינא אמר; "מוכיח" זה משה. "אדם" אלו ישראל. שנא' ('יחזקאל' לד): "נאמתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם"**. **מהו "אחריו"? אמר הקב"ה: "בשביל להביאן אחריו"**. **"חן ומצא" זה משה. דכתיב ('שמות' לג): "נגם מצאתי חן בעיני"**. **"ממחליק לשון" זה בלעם. שהחליק בנבואותיו וגבה לבם ונפלו בשיטים'**. כל ספר דברים מלא מתוכחת משה רבנו לכלל ישראל, אין מדובר כאן אודות תוכחה על להבא, דשם היתה התוכחה על העבר.

לא נתן להם להסיח דעתם מהחטאים, שלא יחזיקו עצמם לזכאים; **"לא בצדקתך ובישר לבבך"**, אל תדמו בנפשכם שהנכם צדיקים. **"זכר אל תשפח"** חטא העגל. **"זכר אל תשפח"** חטא המרגלים. **"זכר"** החטא בשטים. כל החטאים שמנה שם היו רק ארבעה וכבר לא הניח להם להסיח דעתם מהם אף רגע, **"ממרים ה'ייתם עם ה' מיום דעתי אתכם"**, אל נא תונו את

תמונות מהרצאותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר בקריית אונו, אופקים, נס ציונה וגבעתיים זאב

בְּצִדְקָתְךָ וּבִישָׁר לְבָבְךָ, רגילים אנו להבין שאין זו אלא הנהגה טובה בעלמא שהזהיר להם משה, אבל זוהי הבטה שטחית, שאין עסק לתורה"ק בהנהגות טובות בעלמא ואין זה כהנהגות טובות מסה"ק הנדפסים בסידורים, דפשוט לכל בר דעת שהתורה מדברת רק מעיקרים וכללים, זהו היסוד בעבודת האדם; "אל תאמר בלִבְבְּךָ", "לא בְּצִדְקָתְךָ וּבִישָׁר לְבָבְךָ", אל תתפתה להביט על עצמך כעל צדיק, אלא דע כי; "ממרים הַיְיִתֶם עִם ה' מִיּוֹם דַּעֲתֵי אֶתְכֶם", אין לכם; לא מצוות ולא מע"ט, כי אם חטאים ותו לא! הזהירו "זְכֹר אֶל תִּשְׁפַח" לבלי הסיח דעת מן החטא, אלא, תהא חטאתך נגדך תמיד ומינה לא תזוע, רק בזה כל הצלחת האדם.

על פסוק: "וּמַלְתֶּם אֶת עֲקֻלַת לְבַבְכֶם וְנַעֲרַפְכֶם לֹא תִקְשׁוּ עוֹד" כתב (הסמ"ק סי' ט); "שזוהי מצות עשה של קבלת תוכחה, שענין "קִשָּׁה עֲרַף" הוא שאינו מקבל תוכחה. וכתב הספורנו שם בפסוק: "כִּי עִם קִשָּׁה עֲרַף אֶתָּה", כי אמנם "קִשָּׁה עֲרַף" הוא ההולך אחרי שרירות לבו ומחשבתו, אע"פ שיוודיעהו איזה מורה צדק בראיה ברורה שמחשבתו היא בלתי טובה ומביאה אל ההפסד. זה, כי לא יפנה אל המורה, כאלו עורפו קשה כגיד ברזל, באופן שאין תקוה שישוּב בתשובה, אלא ילך אחרי שרירות לבו כמאז'.

וב'תורת כהנים' בר"פ 'שמייני'; "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' תַּעֲשׂוּ". אמר להם משה לישראל; "אותו יצר הרע, העבירו מלבכם ותהיו כולכם ביראה אחת ובעצה אחת, לשרת לפני המקום. כשם שהוא יחידי בעולם, כך תהא עבודתכם מיוחדת לפניו, שנאמר: "וּמַלְתֶּם אֶת עֲקֻלַת לְבַבְכֶם" מפני מה? "פי ה' אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאֵדְנֵי הָאֲדֹנָיִם". עשיתם כן? "וַיִּכָּא אֱלֹהֵיכֶם כְּבוֹד ה'". היינו: שתזכו לגילוי שכינה. הרי דענין; "וּמַלְתֶּם אֶת עֲקֻלַת לְבַבְכֶם" זהו ענין ביטול היצר. ובסמ"ק, הלא כתב על זה; שזוהו ענין קבלת תוכחה. מבואר מזה יסוד גדול ונשגב בענין תוכחה; שכל יסוד היצר הנהו; "מַחְלִיק לְשׁוֹן". והחטאים הם כלא, נגד היצר עצמו, שבזה היא כל הסכנה. כל עבודת האדם היא; "וּמַלְתֶּם אֶת עֲקֻלַת לְבַבְכֶם וְנַעֲרַפְכֶם לֹא תִקְשׁוּ עוֹד" שהוא ענין ביטול היצר. הוא ענין התוכחה, שלא להיות "מַחְלִיק לְשׁוֹן" לעצמו, בשום אופן! ולא לפתות עצמו. וזה "וּמַלְתֶּם... וְנַעֲרַפְכֶם לֹא תִקְשׁוּ עוֹד", שהוא קבלת תוכחה. שאך בזה הוא סוד כל ההצלחה, עד כדי ביטול היצר.

ומזה תצא הערה נוראה לאדם, מהו; "מַחְלִיק לְשׁוֹן". איך שכל עסקו של אדם וטבעו הוא להחליק לעצמו. ביכולתו להונות עצמו ולחסל לעצמו גדולות ונצורות, חלום בעלמא! תכונתו להחליק לשון לעצמו בגלוי ועוד יותר בסתר. מזה יתבונן האדם בגודל

ערך לימוד המוסר, עד כמה הוא הכרחי לאדם, שיסוד המוסר הוא להעמיד את האדם על חטא, לבל יהיה מחליק לעצמו. בזה תלויה הצלחתו ואושרו, עד שבתו"כ אמרו; שזמה זוכה לגילוי שכינה. ('דעת תורה').

מוסר, מוסר, מוסר

"אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּמִדְבַר בְּעָרְבָה מִלִּדְ סוּף בֵּין פָּאָרוֹ וּבֵין תַּפֵּל וְלִבְּן וְחִצְרֵת וְדִי זָהָב" ('דברים' א א)

"אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל" מה כתיב למעלה מן הענין? "אֵלֶּה הַמִּצְוֹת וְהַמִּשְׁפָּטִים". ואח"כ; "אֵלֶּה הַדְּבָרִים". 'אמר הקב"ה: "היבינן עלי דברי משה שהוכיח את ישראל, כנגד כל המצוות שנתתי לכם" לכך נאמר: "אֵלֶּה הַמִּצְוֹת" "אֵלֶּה הַדְּבָרִים" ('ילקוט' תשצג). כל ספר 'משנה תורה' נראה לכאורה כמיותר, כי כל דבריו אינם אלא חזרה על מה שכבר נאמר בספרים הקודמים. והלא ספר זה, ספר 'דברים' אינו נופל בערכו וקדושתו משאר ספרי התורה והלכה פסוקה היא; 'חסר אפילו אות אחת, פוסל ספר תורה' ('רמב"ם' הל' ס"ת פ"ג). כי; 'על כל קוץ וקוץ, תילין תילין של הלכות' ('מנחות' כט). לשם מה אפוא באה חזרה זו? מהו המיוחד שבספר 'משנה תורה'?

התשובה היא; ענינו של ספר 'משנה תורה' אינו אלא תוכחה. כי הרי, מה היא בעצם תוכחה? הבאת הדברים הידועים לאדם מכבר לידי השפעה על מעשיו. הוצאתם מן הכח אל הפועל. היינו: הוצאת התורה שנלמדה ע"י האדם ממצב של רעיון מופשט, להפעלתה כגורם פעיל בהנהגתו של האדם. תוכחת משה רבנו לישראל, היה בה אפוא משום הבאתן לידי הגשמה של כל התורה והמצוות שלמד עמהם במשך כל הארבעים שנה.

ויתכן שגם משום כך הוכיחם סמוך למיתתו, הואיל ובשעה כזו פועלת התוכחה יותר על השומעים והדברים נחקקים בלבם. והרי כל ענין התוכחה אינה באה אלא לשם כך. יוצא אפוא, שאין בחזרה על הדברים שנאמרו מכבר משום כפילות, כי על כן חזרה זו, היא גופה תורה היא, תחלת המעשה. זוהי כל תורת המוסר, לחזור על הדברים שכבר נלמדו ולהביאם אל הלב. וזהו שכתב החסיד בהקדמת ספר מס"י; כי לא חיברו חיבורו לחדש חדושים, כי אם להזכיר המפורסמות והידועות, כי זהו יסוד תורת המוסר, כי על כן כל ספר 'משנה תורה' אינו אלא מוסר.

כמה מצוות מצינו בתורה שענינם הוא ענין המוסר. כתוב בפרשת קריאת שמע; "וְנִשְׁמַתֶּם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהֵי אֲהַבַת ה' וְחֹבֶת

עבודתו; "על לבבכם". כיצד? "וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יְדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם" "וּכְתַבְתֶּם עַל קַנְזוֹת בֵּיתְךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ". הקשירה הזאת שיקשור את הדברים על זרועו ועל ראשו והכתיבה שיכתבם על מזוזות ביתו ועל שעריו, הם יעוררוהו ויזכירוהו תמיד את חובתו בעולמו. והרי תפקיד מצוות אלו, זהה עם תפקיד התוכחה. וכך אמנם אמרו חז"ל; 'רבי אליעזר בן יעקב אומר; "כל שיש לו תפילין בראשו ותפילין בזרועו וציצית בבגדו ומזוזה בפתחו, הכל בחיזוק שלא יחטא. שנאמר; "וְהָחוּט הַמְשַׁלֵּשׁ לֹא בְמִהְרָה יִנְתַּק" ("מנחות' מג). וכך ישנן עוד מצוות כיוצא באלו, שענינם ענין התוכחה, לעורר את לב האדם ולהזכירו את הנודע לו.

וזה שאמרו כאן, אינה דוקא תוכחה שמוכיחים את אחרים. ישנה מציאות גם של תוכחה עצמית, ע"י בירורן של דברים ובקורת עצמית וע"י תביעה מעצמו, אם מעשיו טובים ונכוחים? אם פעליו ישרים, אם לאו? בירור תמידי ויסודי ובקורת אמיתית, פעם אחר פעם, זוהי דרך התוכחה, זו שחביבה לפני הקב"ה.

אמרו חז"ל; 'ומה ת"ל; "חושף שְׁכֻטוֹ שׁוֹנֵא כְּנוֹ" ('משלי' יג) ללמדך; שכל המונע בנו מן המרדות, סוף יוצא לתרבות רעה ושונאהו. שכן מצינו בישמעאל, שהיה לו געגועין על אברהם אביו ולא רידהו ויצא לתרבות רעה ושנאו אברהם והוציאנו מביתו ריקם. כיוצא בו; "וַיִּצְחַק אֶת עֵשָׂו" ('בראשית' כה). לפיכך יצא לתרבות רעה על שלא רדהו. "וַיִּצְחַק שְׁחָרוֹ מוֹסֵר" זה אברהם, שיסר את יצחק ולמדו את התורה והדריכו בדרכיו. כיוצא בו; "וַיִּצְחַק שְׁחָרוֹ מוֹסֵר" זה יעקב, שלמדו יצחק אביו תורה ויסרו בבית תלמוד, לפיכך זכה לירש ארץ ישראל. וכל המייסר את בנו, מוסיף הבן אהבה על אביו והוא מכבדו, דכתיב ('משלי' כט); "יִסֵּר בֶּנֶךָ וְיִינִיחֶךָ וְיִתֵּן מַעֲדָנִים לְנַפְשֶׁךָ" הווי; "וַיִּצְחַק שְׁחָרוֹ מוֹסֵר" ('תנחומא' שמות א).

אנו רואים מכאן כוחה של תוכחה; ישמעאל ויצחק שניהם בניו של אברהם אבינו, שניהם גדלו בבית אחד. וכך גם עשו ויעקב שניהם בניו של יצחק, שניהם נולדו ונתגדלו ביחד ולבסוף; זה נעשה יצחק! וזה נעשה ישמעאל! זה היה ליעקב! ואילו זה הפך לעשו! הא כיצד? זה קיבל תוכחה! וזה לא! נפלא הדבר עד היכן היה ענין קבלת התוכחה קבועה אצל חז"ל; 'אמר רבי יוחנן בן נורי; "מעיד אני עלי שמים וארץ, שיותר מחמשה פעמים לקה (ר') עקיבא על ידי, לפני רבן גמליאל ביבנה, שהייתי קובל עליו. וכל כך אני יודע, שמוסיף בי אהבה, לקיים מה שנאמר ('משלי' ט); "הוֹכַח לְקַטָּן וַיִּצְחַקְהוּ" ('ערכין' טז). ('נתיבות המוסר' דף 83).

קושיה

קושית המשכיל ותשובת המגיד

בכל הזדמנות רבנים ומגיידים שנזדמנו לעירו. בתום דרשת המגיד הנערץ, אמר לו ה'משכיל' בנימה של היתממות: "מדוע חוזר מר, על אותה דרשה ועל אותם דברי מוסר, כמה וכמה פעמים?" התבונן ה'מגיד מקלם' בשואל החצופ והשיב לו מינייה וביה: "ומדוע זה אתה, חוזר שוב ושוב, על אותם חטאים ועונות!" ■

וכמה פעמים; ובכל זאת, משכו דרשותיו בכל מקום המונים רבים, ששנתו בצמא את דבריו ולא נלאו מלשמעם שוב ושוב. המוני היהודים לא הכירוהו בשמו ובשם משפחתו, אלא כינוהו בחיבה 'המגיד מקלם', על שם עירת מגוריו. פעם נטפל אל ר' משה יצחק, 'משכיל' אחד, שהקדיח תבשילו ברבים ועשה לו מנהג, לקנטר

רבי משה יצחק דרשן, היה מגיד מפורסם במזרח אירופה, במחצית השנייה של המאה ה'ט. כדוגמת המגיד מדובנא, גילה ר' משה יצחק מנעוריו, כשרון מופלא, להלהיב את שומעיו בדרשות עממיות, המתובלות בתיאורים מוחשיים, על ימות משיח וחיי העולם הבא. לעתים היה חוזר על אותה דרשה כמה

בריות

מה יאמרו הבריות?

בהתרגשות; "מה יאמרו הבריות, אינה טענה מכובדת, שצריכה להשפיע על רב ודיין בישראל. כידוע, חרב בית המקדש בגלל אמירה כעין זו, מפי ר' זכריה בן אבקילוס ('שמא יאמרו, בעלי מומין קרבים למזבח'), כמסופר במסכת 'גיטין' (נ). לעומת זאת נצטוינו בתורה מפורש: "לא תגורו מפני איש" (דברים' א יז), הוראה זו, צריכה להנחות בלי פשרות, כל מורה הוראה בישראל". ■

לתיקון עניני הדת בקהילה. אולם הדיין הוא ידע, שמתנגדי הרב בקוזמיר ובראשם הגביר המקורב למלכות, הביעו התנגדות נחרצת לאותה הכרזה. כיון שכך, ניסה להניא את ר' יחזקאל, מלהכריז הכרזה השנויה במחלוקת ואמר: "שמא נדחה לזמן מה את ההצעה המוצעת, שהרי עלינו לשקול בכובד ראש, מה יאמרו הבריות?" שיסע ר' יחזקאל את דברי הדיין וקרא

בשנת תקפ"ז, התיישב רבי יחזקאל טאוב, בקוזמיר שבמרכז פולין, שם הוכתר ע"י בני הקהילה, כרב וכאדמו"ר. עם זאת, נמצאו במקום כמה מתנגדים לבחירה זו וביניהם היה גביר שהיה מקורב למלכות והשתדל בכל האמצעים שבידו להצר את צעדיו של ר' יחזקאל במקום מושבו. פעם הורה ר' יחזקאל לאחד הדיינים שבעירו, שיכריז בבתי הכנסת שבמקום, הכרזה חשובה

הפטרה

השלג, שהוא לבן כליל. אבל אם יאָדימו כתולע", שיאדימו גם את האחרים, כמו תולע זה שצובע אחרים, אזי "פּפּאָמֶר יִהְיֶה", לא תשפיע תשובתכם אלא במידת מה, שיהיו חטאיכם כצמר אבל לא כשלג. שכן, המחטיא את הרבים, אין תשובתו יכולה להיות שלמה. ('תולדות אדם' לר' זלמן מוולוז'ין) ■

הוא צמר שנצבע בתולע. וה"שָׁלֵג", הוא לבן מן הצמר. הוא אשר אומר הנביא: "אם יִהְיֶה חֲטָאֵיכֶם פְּשָׁנִים", אם חטאיכם יהיו אדומים לכשעצמם, אבל לא יעבירו את צבעם אל אחרים, היינו; שלא תהיו מחטיאים את הרבים, כי אז "פְּשָׁלֵג יִלְבִּינּוּ", תביא תשובתכם לידי כך, שהחטאים יתכפרו כליל, דוגמת

"אם יִהְיֶה חֲטָאֵיכֶם פְּשָׁנִים פְּשָׁלֵג יִלְבִּינּוּ אִם יִאָדִימוּ כְּתוֹלַע פְּפֹמֶר יִהְיֶה" ('ישעיה' א יח)

בידוע, ש'כל המחטיא את הרבים, אין מספיקין בידו לעשות תשובה' היינו; שאפילו בעשותו תשובה, אין התשובה יכולה להיות שלמה. "שְׁנִי",

ראשון לציון אולם מופת זבוטינסקי 60 ביום ראשון ז אב 7/8/11
 השערים יפתחו ב־20:00 תחילת התוכנית 20:30 כניסה 10 שקל

© כל הזכויות שמורות לארגון "שופר" ההרצאות מאובטחות

שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.TV
 בימים שאין הרצאות של הרב אמנון יצחק שליט"א מתקיימות הרצאות בשידור חי ב'אולפן שופר'
 ע": הרב וסרמן, הרב גלזר והרב יוחאי חנאסב

פרשת 'דברים'

"הבו לכם אנשים" ולא נשים

תְּצַרְתָּ וְדִי זָקֵב ('דברים' א א)

רש"י מפרש; שב'תְּצַרְתָּ', מתכון הכתוב למחלוקת קרח. וב'דִי זָקֵב', לחטא העגל.

קשה: הלא חטא העגל, נתרשש שנים רבות לפני מחלוקת קרח ועדתו. ולמה הזכירו הכתוב לאחר מחלוקת קרח? ברם, מצינו במדרש, שלאחר חטא העגל, המליץ משה רבנו טוב על ישראל ואמר לפני רבונו של עולם: 'אמרת "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ", בלשון יחיד, 'לִי צִוִּית וְלֹא לָהֶם'. הרי, **מִשְׁבַּא קֶרַח אַח"כ וְאָמַר: "כִּי כָל הָעֵדָה כְּלָם קֹדְשִׁים"** כולם שמעו מפי הגבורה, "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ", הופרכה המלצתו של משה רבנו וחזר ונתעורר חטא העגל. ע"י "תְּצַרְתָּ", נתעורר החטא של "דִי זָקֵב". בזה יובן היטב מה שהביא המדרש על "אֵלֶּה הַדְּבָרִים", **אֵת הַפְּסוּק: "אֵלֶּה עֲשִׂיתָ וְנִסְתַּבְּשָׁתִי דְמִית גִּיּוֹת אֶהְיֶה כְמוֹךָ אוֹכִיכָה וְאֶעֱרָכָה לְעֵינֶיךָ"** ('תהילים' נ כא). שהרי, בעצם מה ענין פסוק זה לכאן? אלא, המדרש מתכון בזה לתרץ את הקושיא הנזכרת: למה הקדים הכתוב; "תְּצַרְתָּ" מחלוקת קרח, ל"דִי זָקֵב" חטא העגל? וע"כ הביא הפסוק הזה, **שִׁפְשׁוּטוֹ כִּךְ הוּא: "אֵלֶּה עֲשִׂיתָ"**, עשית את העגל ואמרת; "אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל". וְנִסְתַּבְּשָׁתִי, מאחר שקבלתי המלצתו של משה: **לִי צִוִּית וְלֹא לָהֶם**; אולם, "דְּמִית גִּיּוֹת אֶהְיֶה כְמוֹךָ", במחלוקת קרח, התיימרת להידמות למשה ואמרת: **כֹּלֶם שָׁמְעוּ מִפִּי הַגְּבוּרָה**, "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ", אזי "אוֹכִיכָה וְאֶעֱרָכָה לְעֵינֶיךָ", היה עלי להוכיחך מחדש על חטא העגל שחזר ונתעורר. ('פנינים יקרים')

'כָּהֵר גְּבוּהָ'. ע"כ, לעתיד לבוא ישולם להם מידה כנגד מידה: הצדיקים יווכחו לראות, כי מה שנראה בעיניהם 'כַּחוֹט הַשְּׁעֵרָה', היה באמת גדול כהר. והרשעים יווכחו לראות, כי מה שנראה להם 'כָּהֵר גְּבוּהָ', היה באמת קטן וקל 'כַּחוֹט הַשְּׁעֵרָה'. ('מאור ושמש')

מנהיג, אינכם מאמינים?! אם מותחים אתם בקורת על משה רבנו, מדוע אפוא יצאתם במחולות תוך קריאות אמונה נלהבות: "אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל"?! (מהר" יצחק כ"ץ)

"הוֹאִיל מֹשֶׁה בָּאֵר אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת" ('דברים' א ה)

'בשבעים לשון פירשה להם' (רש"י). מצויים אפיקורסים הטוענים; שלא נתנה התורה אלא לקיימה במדבר, מקום שאין בו ישוב בני אדם. או, בארץ ישראל, מקום שם חיים בני ישראל על אדמתם ואיש אינו מפריע אותם. אבל בהיותם שרויים בגלות, בין עמים אחרים, בעלי תרבות ולשון משלהם, אין להתבדל מהם ולשמור על התורה ומצוותיה. לפיכך, עוד לפני שנכנסו בני ישראל לארץ ישראל, פירש להם משה את התורה בשבעים לשון, להודיע אותם, כי בכל מקום ומקום שימצאו בין אומות שונות, מחויבים הם לכל הזמנים ולכל המקומות ולא תשתנה לעולם. ('כתב סופר')

"הָבּוּ לָכֶם אֲנָשִׁים" ('דברים' א יג)

ישנם רבנים ומנהיגים, אשר נשותיהם מחוות דעה בעניניהם, כיצד להנהיג את העם. ומתערבות בעבודות הציבור שלהם. ונמצא, שהציבור מונהג ע"י הרבנית ולא ע"י הרב. לפיכך אומר הכתוב: "הָבּוּ לָכֶם אֲנָשִׁים", שיהיו האנשים מנהיגים ולא הנשים. ('כתב סופר')

"וְהַדְּבָר אֲשֶׁר יִקְשֶׁה מִכֶּם תִּקְרְבוּן אֵלַי וְשִׁמַּעְתִּיו" ('דברים' א יז)

הרמב"ן אומר; שאם אדם מפקפק בדבר, אם מותר לו לעשותו אם לאו? הרי קודם כל, יסלק לחלוטין את נגיעתו העצמית, כאילו אין הדבר נוגע לו כלל וכלל, כי אז יוכל לברר את האמת, אם הדבר הוא לרצון השי"ת אם לא. זהו פשוטו של הפסוק: "וְהַדְּבָר אֲשֶׁר יִקְשֶׁה מִכֶּם", הדבר שיקשה מכם להכריע, אם יש לעשותו אם לא "תִּקְרְבוּן אֵלַי", תראוהו רק מנקודת המבט של רצון השי"ת, ללא כל נגיעה עצמית, כי אז תגלו את האמת. ('שפת אמת')

"ה' אֱלֹהֵינוּ דָּבָר אֱלֵינוּ בְּחֹרֵב לְאָמַר רַב לָכֶם שִׁבְתָּ בְּהָר הַזֶּה" ('דברים' א ו)

בחורב ציוה עליכם ה', שלא תראו כל מניעה והפרעה כהר, שא"א לעבור מעליו. כי אם תתגברו על כל המניעות בעבודת הבורא, כאילו היה זה חוט השערה. זוהי גם הכונה שבדברי הגמרא: 'לעתיד לבא, מביאו הקדוש ברוך הוא ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים. צדיקים, נדמה להם כהר גבוה. ורשעים, נדמה להם כחוט השערה. הללו בוכין והללו בוכין. צדיקים בוכין ואומרים: "היאך יכולנו לכבוש, הר גבוה כזה". ורשעים בוכין ואומרים: "היאך לא יכולנו לכבוש את חוט השערה הזה?". ('סוכה' נב). שכן, בעוה"ז מתגברים הצדיקים על כל המניעות בעבודת ה', אפילו גדולה המניעה כהר גבוה, הריהי בעיניהם כחוט השערה. ואילו הרשעים, נרתעים מפני כל מניעה; ואפילו היא קטנה כחוט השערה, הריהי נראית בעיניהם;

"נֶאֱקַח אֶת רְאִשֵׁי שְׂבִיכֶם.. וְאָתָּן אוֹתָם רְאִשִׁים עֲלֵיכֶם" ('דברים' א טו)

כותב כאן רש"י: 'משכתים בדברים; אשריכם, על מי באתם להתמנות? על בני אברהם, יצחק ויעקב'.
נשאלת השאלה: מדוע נרתעו החכמים והנבונים שבישראל, לכהן כשרים וכשופטים, עד שמשה רבנו הוצרך לפתותם בדברים? משיב על כך רבי יהונתן אייבשיץ מפראג; לפני כן נאמר בכתוב: "הָבּוּ לָכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וְנַבְנִים..

הי"ח, נתפרסם בילדותו בהריפות שכלו, שהפליאה יהודים ונוצרים כאחד. ביום שיהונתן הנער הגיע למצוות, הציג לפניו אחד מבאי בית אביו, את השאלה הבאה: "עד היום, בטרם מלאו לך י"ג שנה, לא היה לך עדין יצר הטוב ורק היצר הרע מצא לו מסילות בלבבך. הכיצד עלה בידך עד היום, להתגבר על היצר הרע? ומה עשית, כשבא להטות את לבך לדבר עברה?" יהונתן, חד המחשבה וחרף הלשון, השיב בלא שהיות: "כשבא אלי היצה"ר, לפתותני לדבר עבירה, הזכרתי לו מאמר חז"ל, המובא במסכת 'סנהדרין' (ז) על הכתוב בפרשת 'דברים' (א טז): "שמע בין אחיכם ושפטם צדק". דרשו חז"ל: 'אזהרה לבית דין, שלא ישמע דברי בעל דין, קודם שיבא בעל דין חברו'. על יסוד הלכה פסוקה זו, הייתי משתיק מיד, את היצה"ר שבקרבי; כי דרשתי ממנו להפסיק כליל את פיתויו, בטענה, שאסור לי לשמוע טענת בעל דין אחד (היצה"ר), שלא בפני בעל דין שכנגדו (היצה"ט). מעתה, חייבים שנינו לחכות, עד שיבוא גם היצה"ט לטעון טענותיו, רק לאחר שמיעת שני הצדדים, אוכל להחליט עם מי הצדק. ■

אדם רשע' (מגילה' כח). כיוצא בכך כותב הש"ך ב'חושן משפט' (סי' יז סק יג), משמו של ר' יהודה החסיד: 'אין להסתכל בפני בעלי הדין כשטוענים, דאסור להסתכל בפני רשע'. ר' אלעזר מגרמיזה, בעל 'הרוקח', מפרש את המאמר במסכת 'סוטה' (מז): 'משרבו רואי פנים בדין, בטל "לא תגורו". במשמעות הבאה; כשרבו הדיינים, המביטים בפניהם של בעלי הדין, בשעת השמעת הטענות באזניהם, עברו רבים מהם על מצות; "לא תגורו מפני איש", שבהמשך הכתוב כאן. חכמי ישראל מפרשים את סמיכות הדברים בכתוב שלפנינו, בדרך החסידות והמוסר: אם תקיים; "פקטן פגדל תשמעון", אם תקפיד לשמור מצוה קלה כחמורה ותזהר שלא להכשל גם בחטאים הקטנים, שרבים מזולזלים בהם שלא כדין. יקום בך "לא תגורו מפני איש". יפיה ה' בקרבך עוז רוח וגבורה נפשית. ולעולם לא תפחד משום אדם, המתנכל לך.

רבי יהונתן אייבשיץ, רבה של פראג ואחד מגדולי הדור, באמצע המאה

ונאשימם בקאשיכם" (א יג). ע"כ מעיר רש"י ע"פ המדרש, שהמילה "ונאשימם" נדרשת כאן, מלשון 'אשמה'; והכתוב מלמדנו; 'שמשותיהם (חטאיהם) של ישראל, תלויות בראשי דייניהם, שהיה להם למחות ולכוון אותם לדרך הישרה'. כיון שכך, אין זה אלא טבעי, שהראויים לכהן כשרים וכשופטים, לא ששו ליטול על עצמם, תפקיד אחראי זה; ולכך הוצרך משה למשכם בדברים, שהשררה המוטלת עליהם, היא גם זכות גדולה, כפי שמציין רש"י בפירושו.

"לא תכירו פנים במשפט, פקטן פגדל תשמעון לא תגורו מפני איש" (דברים א יז)

כמה מחכמי ישראל, מוצאים כאן הוראה לדיינים, שלא יסתכלו בפניהם של בעלי הדין, בשעה שמשמיעים את טענותיהם בבית הדין. שהרי אמרו חכמים ראשונים ('אבות' א ה); 'כשיהיו בעלי דינין עומדים לפניך, יהיו בעיניך כרשעים'; ושנינו משמו של ר' יוחנן: 'אסור לאדם להסתכל בצלם דמות

טיול לקברי הצדיקים

עם הרב אמנון יצחק שליט"א

ביום ראשון כ"ח אב 28/08/11

מירון - קבר רשב"י

טבריה - רמב"ם, ר' מאיר בעל הנס

14:00 ארוחת צהרים - במלון 'פלטרין' בטבריה

15:15 תפילת מנחה

15:30 הרצאת הרב אמנון יצחק שליט"א

יציאה מנקודות האיסוף בשעה 7:30 בדיוק!

בני ברק-רח' מתתיהו 10 ירושלים-בניני האומה'

הישיבה בהפרדה מלאה!

ההרשמה במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10 בני ברק

03-6777779 בין השעות 09:00-15:30

זכאי
"כח כפלים" חניס!
"חי כפלים" 50% הנחה

"אֲשֶׁרֵי נְשׁוּי פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה"

התוהה על הראשונות למי מאבד את זכויותיו?

להם (שמות' טז); "ונתנו מה פי תלינו עלינו".

ובמדרש; "מוכיח אדם אתמי חן ומצא ממחליק לשון". "מוכיח" זה משה. "אדם" אלו ישראל. שנאמר (יחזקאל' לד); "נאמן צאני צאן מרעיתי אדם אתם" הוכיחן להביאם אחריו, לפיכך "חן ומצא", שנאמר (שמות' לג); "כי מצאתי חן בעיני". "ממחליק לשון" זה בלעם. שהחליק בלשונו לישראל בברכות שהרבה להם וגבה לבם ונפלו בשטים כ"ד אלף. ועל זה נאמר (משלי' כז); "נאמנים פצעי אוקב ונעפרות נשיקות שונא", כי כל מה שהיו ישראל מרבים לחטוא, היה משה מרבה להוכיחם ומתפלל עליהם, עד שהיו מתרצין אצל הקב"ה והיו מוצאין חן בעיניו. וכן מצינו עוד, שהוכיחם בעבר הירדן ודבר אתם קשות והיה מגלגל להם בתוך דבריו קצת עבירות שעשאו כבד. והיה מזכיר להם בשם המקומות שחטאו בהם להקב"ה והם; ערבות מואב, בשטים ובים סוף ובמדבר פארן ומעשה העגל וכיוצא בהן. וזהו שכתוב (דברים' א א):

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר פארן בעצרת מול סוף בין פארו ובין תפל נלכנו ונצרת נדי נקב". "במדבר", הוכיחן על מה שעשו במדבר, שנאמר (תהלים' עח); "פמה ימרוהו במדבר נעצבוהו בשימון". "בעצרת", פירש רש"י "בשביל הערבה שחטאו בבעל פעור בשטים בערבות מואב". "מול סוף", בשביל מה שאמרו בים סוף (שמות' יד) "המבלי אין קברים במצרים". וכן בנסעם מים סוף שנאמר (תהלים' קו); "נמרו על ים בים סוף". "בין פארן", על מה שעשו בפארן על ידי המרגלים. "ובין תפל נלכנו" הוכיחן על דברי תפלות שהוציאו על המן שהיה לבן שאמרו (במדבר' כא); "ננפשנו קצה בלחם הקלקל". "ונצרת", זהו מחלוקתו של קרח ודתה של מרים. "נדי נקב", הוכיחן על העגל שעשו להם, בשביל די זהב שהיה להם שנאמר (הושע' ב); "נכסף הרביתי לה נקב עשו לבעל" עד כאן; (רבנו בחיי הקדמה לפרשת דברים'). ■

אמור' מתורגם לעברית). "מוכיח אדם אתמי חן ומצא ממחליק לשון" (משלי' כח כג); שלמה המלך ע"ה היה מוכיח לכל בני העולם והיה מזוהר לכל מי שראוי להוכיח שיוכיח אחריו וימלא מקומו וממנו יראו וכן יעשו ומפני שהנוכח נטה לתולדות האדמה כשעשה דבר שהוצרך לתוכחה, לכך אמר; "מוכיח אדם" ולא אמר 'מוכיח איש'. וידוע כי רוב התוכחות הוא להמון העם והמון העם דעותיהם משתנות ואילו היו דעותיהם מכוונות ושוות ומתאימות יחד היו נקראים יחידים, לא המון. ולפי שדעותיהן משתנות וחלוקות זו מזו, לכך אינן מקבלין תוכחה, כי הדבר האהוב לזה ישנא זה ומה שיערב לזה ינזק בו זה. וכן אמרו ז"ל; 'אמר ר' טרפון; "תמה אני, אם יש בדרך מי שמקבל תוכחה; ואמר לו טול קיסם מבין שניך, ואמר לו טול קורה מבין עיניך. וכל אחד ואחד יאמר למוכיח, שליטי טהורה משלך". ולכך אין המוכיח מקובל ומרצה לכולם, כי קצת מהם ישנאוהו על שיודע להם האמת במעשיהם. והמחליק להם לשון הוא המקובל והמרצה אצלם ומוצא חן בעיניהם. וכמו שאמרו רז"ל; 'האי צורבא מרבנן, דרחמי ליה בני מתא, משום דלא מוכח להו במילי דשמיא'. ועל כן אמר שלמה ע"ה בכאן מ"מוכיח אדם אתמי חן ומצא ממחליק לשון". יאמר; ה"מוכיח" הבא "אתמי" והאוחז דרכי, כאשר ידבר המוכיח קשות, אע"פ שאינו מוצא חן בעיני הנוכח, ימצא חן בעיני השם יתעלה כשיקבל התוכחה; כי דברי התוכחה כשהם קשים, הם המביאין את האדם אל הצלחת הנפש, שהוא מציאות החן בעיני השם יתעלה כשיקבל התוכחה. ואם המוכיח יחליק לשון' לנוכח ויודה על דבריו ומעשיו הרעים, הנה הוא מחזק את ידיו. והנוכח אינו מוצא חן בזה, כי יאבד את נפשו. וכן מצינו בישראל שהיו נוכחים מפי משה רבנו ע"ה והיו מעלין "חן" לפני הקב"ה לרוב תוכחותיו של משה, שהיה מוכיחם תמיד בדברים קשים, כמו שמצינו במי מריבת קדש שאמר להם (במדבר' כ); "שמעו נא המרים" וכן בענין המן שאמר

"אֲשֶׁרֵי נְשׁוּי פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה" (תהלים' לב א). מה זה "כְּסוּי חֲטָאָה"? הרי פרשוה; שהוא כְּסוּי (בחיריק) מבני אדם, אותו חטא שחטא לקב"ה והודה לפני הקב"ה. אבל ("כְּסוּי חֲטָאָה") בוא ראה; כשאדם חוטא ומתחייב פעם אחת ופעמים ושלש ולא חוזר בו, הרי חטאיו הם בגלוי ומפרסמים אותם למעלה ומפרסמים אותם למטה. והכרוזים הולכים לפניו ומכריזים: הסתלקו מסביב לפלוני, נזוף הוא מאדונו, נזוף הוא למעלה נזוף הוא למטה, אוי לו שפגם את דיוקן רבונו! אוי לו שאינו חושש על כבוד רבונו! הקדוש ברוך הוא מגלה חטאו למעלה. זהו שכתוב; "גלו שמים צונו ונארו מתקוממה לו" (איוב' ב). וכשאדם הולך בדרך רבונו ומשתדל בעבודתו והזדמן לו חטא אחד הכל מכסים עליו, עליונים ותחתונים, זה נקרא "כְּסוּי חֲטָאָה". אמר לו רבי אבא; עד עכשיו לא הגעת לעיקר הדבר ויפה אמרת. וזהו שאמרו החברים – יפה. אבל אם כך, 'מכוסה חטאה' היה צריך להיות! מהו "כְּסוּי חֲטָאָה"?

אלא שני דברי חכמה יש בו ושניהם כך; אחד; כמו ששינונו, שמעשים טובים שאדם עושה בעולם הזה, עושים לו באותו העולם לבוש נכבד עליון להתלבש בהם. וכשאדם מתקן מעשים טובים וגוברים עליו מעשים רעים והקדוש ברוך הוא משגיח בו ומעשיו הרעים רבים והוא רשע, שנמצא חוטא לפני אדונו ותוהה על אותן טובות שעשה בראשונה, הרי נאבד הוא מן הכל, מהעולם הזה ומהעולם הבא. מה עושה הקדוש ברוך הוא מאותן הטובות שעשה החוטא הזה בראשונה? אלא הקב"ה, אף על גב שאותו רשע חוטא נאבד, אותן טובות וזכויות לא נאבדות. יש צדיק שהולך בדרכי המלך העליון ומתקין לבושו ממעשיו וטרם שהשלים את לבושו הסתלק, הקדוש ברוך הוא משלים לו מאותם המעשים שעשה (שאיבד) הרשע החוטא הזה ומשלים את לבושו שיתקן בהם באותו עולם. זהו שכתוב; "כְּסוּי חֲטָאָה" (ה"כְּסוּי" הוא מזה "החֲטָאָה", מתכסה מ"החֲטָאָה") ועל כן לא כתוב מכוסה אלא "כְּסוּי". (זוהר' פרשת

משיח

המשיח קרוב

אין אנו מכינים את עצמנו כלל לקבל את פניו. מוכח מזה, שהאמונה בביאת המשיח, קטנה היא למאד. א"כ, כל דבורנו אודות משיח צדקנו, הוא מן השפה ולחוץ ולבנו בל אתנו. וזהו מה שכתוב בתורתנו הקדושה, בעת שאמרה שרה אמנו; שלא צחקה והאמינה לדברי המלאך. ענה לה: "לא, פי צחקת!" ברור לי ומובטח, שלא האמנת לדברי המלאך. ואף שלא מצינו שנענשה על כך, הטעם משום שעמדו לה צדקותיה. אבל אנחנו קטני ערך, מי יודע עד כמה תגדל ח"ו מידת הדין עלינו, על שלא היתה האמונה בביאת המשיח, אמונה שלמה באמת. ולפי"ז, אחי ורעי; נראה אנחנו, באיזה מצב אנו נמצאים בימינו אלה. כלל ישראל טובע בים של צרות בכל ארצות פזורינו, קדושת התורה הקדושה יורדת מיום ליום בעוה"ר באופן מבהיל. ומכל צד עומדים עלינו לכלותנו, בגזרות ופקודות נוראות. הדור החדש, מתחנך ללא תורה ואמונה ונעשים בנים כחשים לה' ולתורתו. ואם ימשך מצב כזה ח"ו עוד כמה שנים, מי יודע לאיזה מצב נגיע. והשכל מחייב שלא יתארך עוד זמן ביאת משיח צדקנו. ובידינו למהר הגאולה, ע"י שנושב בתשובה שלמה ונכין את עצמנו בתורה ובמעשים טובים. וה' הטוב, יתן בלבנו ובלב כל עמנו ישראל, לשוב בתשובה שלמה לפניו ונזכה לגאולה שלמה בבי"א. ('חפץ חיים' הובא ב'מעשי למלך' פרשת 'וירא') ■

לנו ומרמז על 'עקבתא דמשיחא', בזמן שיגיע העת שיתגלה כבוד ה' בעולם, ע"י ביאת משיח צדקנו, בודאי ימצאו אנשים מגדולי ישראל, שיהיו במקום הנביאים מלפנים, שיזרזו להמון ישראל שיתחזקו באמונה וישוּבו בתשובה. וגם יעוררו את העם, להכין עצמם בתורה ומעשים טובים, לביאת משיח צדקנו. ומרמזת לנו תורתנו הקדושה, כי בעת ההיא ימצאו אנשים קטני אמונה, שלא יאמינו לדברי המוכיחים, כמו שמצינו בגלות מצרים, שכתוב: "ולא שמעו אל משה מקצת רוח ומעבדה קשה" ('שמות' ו ט). ע"ז בא לנו רמז בתורתנו הקדושה, שיהיה להקב"ה תרעומות עליהם ויאמר: 'הממני יפלא דבר?' וע"כ מרמזת לנו תורתנו הקדושה בקצרה, את הויכוח הגדול שיהי ב'עקבתא דמשיחא'; שכל אחד ואחד יאמר, שאיננו מסתפק חלילה באמיתות אפשרות הגאולה, רק שמסתפק על זמן הגאולה מתי תהיה. אבל הלא מקרא מפורש הוא במלאכי, כי "פתאם יבוא אל היכלו הקדון אשר אתם מבקשים (שזה מדבר על משיח בן דוד) ומלאך הברית אשר אתם תפצים (אליהו הנביא) הנה בא אמר ה' צבקות". ולפי"ז, היה צריך להיות עכ"פ ספק על כל יום, שמא יבוא בו. ומצינו שכך נפסק גם להלכה בגמרא ('עירובין' מג), ש'האומר; הריני נזיר ביום שכן דוד בא, אסור לשתות יין, כל ימות החול', שמא יבוא באותו יום (חוץ מערבי שבתות, שטרודים בצרכי שבת ולא יוכלו אז לקבל פניו). ולבסוף,

על הפסוק: "נתצחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלתי היתה לי עדנה" ('בראשית' יח יב) אומר ה'חפץ חיים' זצ"ל; כמו שרה אמנו מלפנים, כן אנחנו תמהים ומתפלאים, אחרי שנות נדודנו כי ארכו קרוב לאלפים שנה; "היתכן שיוולד שוב עמנו וישוב לתחיית עולמים כמקדם"? אבל התורה משיבה; "היפלא מה דבר" 'דבר זה לא נאמר, אלא "דבר". ללמדנו בא; ששום דבר לא יפלא מ'מפליא לעשות'. ובמאמרו בורא 'ומחדש בכל יום תמיד מעשי בראשית'. וגם אנחנו נגאל מהר 'וישיב שופטנו כבראשונה' ויחדש נעורנו וישיבנו לארצנו. במאמרו 'חזוק האמונה', שנדפס בשנת תר"ץ, מפרש הדברים ביתר ביאור. וכה הם דבריו הקדושים: 'וכאשר התבוננתי היטב בפרשה זו, קשה לי טובא. הנה, ידוע לכל, כי כל תיבה ותיבה מתורתנו הקדושה, קדושתה גדולה למאד. וכולן מנויות וספורות מהקב"ה נותן התורה. וע"כ לכאורה יפלא, למה האריכה התורה כ"כ בספור זה, לספר בגנותה של שרה אמנו, לומר שהיתה מקטני אמונה ולא האמינה לדברי המלאך? וגם כל הויכוח של הקב"ה עם אברהם ועם שרה, שהיא אמרה שלא צחקה והוא אמר שצחקה, מאד קשה להבין הדבר כפשוטו. ואמרת; בודאי ענין גדול נרמז בפרשה זו! עד שהאיר ה' את עיני לבאר הענין הזה; 'מעשה אבות סימן לבנים'. וכל מה שאירע לאבותנו, אירע לנו. וע"כ, לענ"ד גם מאורע זה סימן

הרב זכריה יצחק שליט"א קריאה בתימנית

קיינות לתשעה באב ולימים הנוראים

ב-10 ע"ה בלבד

ניתן להשיג במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10 בני ברק 03-677779

תחנת הרשמה לתלמידים/ות
לכל הגילאים לפנימיות ובתי ספר תורניים
לבעליות תשובה בכל רחבי הארץ
עמותה הרב ניסים שובע 050-4188650

טובצע 3 DVD 2-10 ש"ח בלבד

03-6777779

התקליטור העולמי

לאור הצמאון הרב,

הוחלט לכסות את כל בתי האב בישראל

1,750,000 ^{DVD} שיחולקו חינם

ניתן לרכוש מנית זכות בסך 4000 ש"ח בלבד!

להתחלת המבצע אפשרות עד 10 תשלומים

הדיסק כולל בתוכו:

כל ספרי חברותא של הרה"ג יעקב שולביץ שליט"א פרוש ליתלמוד בבלי.
כל ספרי הרה"ג אברהם חיים עדס שליט"א: ארבעת המינים, דיני רפואה
בשבת, שמיטה, חנוכה, שבת בתפארתה, דיני דרבנן, פאת זקנך ועוד...
עם ציורים ופוסטרים.

כל ספריו של הרה"ג יעקב לוגסי שליט"א: ברומו של עולם 10 כרכים, עמלנו,
אגרת לבת ישראל, נפשי בשאלתי, ישראל סגולתו, ואני תפילתי, מלמדים,
מראות, משפט, מלאכת ה', בעקבתא דמשיחא, שערי פרנסה...
כל ספרי הרה"ג משה אבגי שליט"א סדרת 'חכמת המצפון' כולל מועדים.
וכל ספרי הכשרות של הרה"ג מרדכי עזרן שליט"א.

בנוסף הספרים: משניות, רמב"ם, טור, שלחן ערוך וחסד לאברהם.
עם סרטי DVD של הרה"ג אמנון יצחק שליט"א והספרים:
עולם התשובה, העיתונאי, הרצל והציונות ועוד.

לתרומות
צלצלו

03-6777779